

KÖZÖSSÉGEK A LAKÓKÖRNYEZETBEN

SZKA_207_28

ISMERKEDÉS A CIVIL
SZERVEZETEKKEL

Készítette: Tomory Ibolya

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

7. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Csoportalakítás					
A	A tanár ismerteti a foglalkozás témáját. Elmondja, hogy 4-5 fős csoportokat fognak alkotni, amelyek a foglalkozás során végig együtt maradnak, és közösen végzik a terepmunkát is. Kijelöli a csoportvezetőket, akik aztán felváltva és egyenként választanak tanulókat a saját csoportjukba. 5 perc	A téma ismertetése és a csoportmunka kereteinek kialakítása Felelősségvállalás Szimpátiaválasztás	Frontális munka – tanári magyarázat és csoportalakítás		
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a Hogyan jött létre a civil szektor?					
A	Minden tanuló megkapja a civil szektor létrejöttéről szóló szöveget (D1a), és elolvassa azt. A csoportok megkapják a szöveghez tartozó feladatlapot (D1/b), és közösen válaszolnak annak kérdéseire. A szóvivők ismertetik a válaszokat, és az osztály közösen ellenőrzi azok helyességét. 10 perc	Új ismeretek szerzése jogi jellegű szövegből Szövegértés Lényegkiemelés Együttműködés	Egyéni olvasás Csoportmunka – közös feladatmegoldás, csoportszóforgó	D1/a (Szöveg) D1/b (Feladatlap)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/b A nonprofit szervezetek általános jellemzői					
A	Minden csoport megkapja a nonprofit szervezetek általános jellemzőit bemutató D2 mellékletet. Közösen megismerkednek annak szövegével, majd megoldják a lapon lévő feladatokat. A szóvivők ismertetik a megoldásokat, és közösen korrigálják azok esetleges hibáit. 10 perc	Új ismeretek szerzése és általánosítása Szövegértés Kommunikáció Együttműködés	Csoportmunka – közös feladatmegoldás	D2 (Szöveg és feladatok)	P1 (Háttér-információk) P2 (Megoldási kulcs)
II/c A közhasznúságról					
A	A tanár minden tanulónak kiosztja a D3 mellékletet. A diákok egyénileg elolvassák annak szövegét, majd befejezik a lapon található nyitott mondatokat. Egy-két önként jelentkező felolvassa a választ, a többiek ellenőrzik saját megoldásukat. 5 perc	Új ismeretek szerzése Szövegértés Lényegkiemelés	Egyéni munka – olvasás és feladatmegoldás	D3 (Szöveg és feladatok)	P3 (Megoldási kulcs és háttér információk)
II/d A civil szervezetek támogatásáról					
A	Minden csoport két kisebb alcsoporttá oszlik. Az egyik alcsoport mindenhol a D4/a, a másik pedig a D4/b mellékletet kapja. Közösen elolvassák a szöveget és megoldják az ahhoz kapcsolódó feladatot. Ezután az azonos szöveggel foglalkozó alcsoportok összeülnek, és egyeztetik megoldásaikat. Mindkét téma esetében egy-egy szóvivő összefoglalja a többiek számára a megismert információkat. 10 perc	Új ismeretek szerzése Szövegértés Információszerzés Lényegkiemelés Együttműködés	Csoportmunka – közös szövegértelmezés Frontális munka – tanulói kiselőadás	D4/a (Szöveg és feladatok) D4/b (Szöveg és feladatok)	P4 (Megoldó kulcs)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/e Feladatkijelölés					
A	Minden csoport azt a házi feladatot kapja, hogy a D5 interjúvázlat alapján készítsenek interjút egy-egy helyi civil szervezet képviselőjével. Az interjú készülhet magnóval vagy lejegyezve. A cél az, hogy a beszélgetés segítségével minél többet tudjon majd meg az osztály az adott szervezetről. (Itt az első 45 perc vége.) 5 perc	A házi feladat megbeszélése Felelősségvállalás Kommunikáció Együttműködés	Frontális munka – tanári közlés	D5 (Interjúvázlat)	
II/f A civil szervezetekkel elkészített interjúk bemutatása					
A	A csoportok bemutatják az általuk megismert civil szervezetet. A bemutatóhoz felhasználják az interjú hangfelvételét vagy jegyzőkönyvét, és azokat az esetleges írásos tájékoztató anyagokat, amelyeket a szervezettől kaptak. Társaik kérdéseket tehetnek fel a bemutatókkal kapcsolatban, illetve röviden reflektálnak a tájékoztatókra. 25 perc	A lakókörnyezetben található civil szervezetek megismerése Nyitottság Felelősségvállalás,	Frontális munka – csoportbemutatók	A bemutatáshoz szükséges technikai eszközök	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Értékelés					
A	A csoportok szóban értékelik egymás bemutatóját, amihez minden csoport megkapja az értékelési szempontokat (D6). A közösen kialakított véleményeket a csoportszóvivők ismertetik. Csoportonként haladnak. Miután mások elmondták a véleményüket, az értékelt csoport röviden reflektál az elhangzottakra. Egy csoportra kb. 2 perc jut. 15 perc	Visszajelzések adása mások munkájáról Véleményalkotás Együttműködés Önreflexió Bírálat elfogadása	Csoportmunka – mások teljesítményének értékelése	D6 (Értékelési szempontok)	
III/b Ellenőrzés, összegzés					
A	A tanultak összegzése érdekében a tanár kérdéseket tesz fel (P5), és így ellenőrzi, hogy megtudták-e őrizni a legfontosabb információkat a tanulók. A válaszadás során a tanulók felhasználhatják az írásos anyagokat. 5 perc	Az ismeretek ellenőrzése	Az egész osztály együtt, a tanár által irányított összegző beszélgetés		P5 (Javasolt záró kérdések)

TANÁRI SEGÉDLETEK

P1 – A nonprofit szektor jogi szabályozásának legfontosabb elemei (háttér-információk)

	Egyesület	Köztestület	Alapítvány	Közalapítvány	Közhasznú társaság
Alapítók	Jogi és magán-személyek	Törvény	Jogi és magán-személyek, kivéve az országgyűlés, kormány, helyi önkormányzatok	Országgyűlés, kormány, helyi önkormányzatok	Jogi és magán-személyek
Csatlakozás lehetősége, tagság	Belépés önkéntes, befogadás az alapszabály szerint	Törvényben előírt kötelező tagság vagy önkéntes belépés	A csatlakozás önkéntes, elfogadása alapító okirat szerint	A csatlakozás önkéntes, elfogadása alapító okirat szerint	Társasági jog szerint
Cél, alaptevékenység	Alapszabályban meghatározott cél	Tagsághoz kapcsolódó közfeladat	Tartós közérdekű cél	Jogszabály alapján állami vagy önkormányzati feladat	A társadalom közös szükséglete kielégítése
Gazdasági tevékenység lehetősége	Csak kiegészítő tevékenységként	Az alapító törvénynek megfelelő	Csak kiegészítő tevékenységként	Csak kiegészítő tevékenységként	Elsődleges tevékenység
Jogi személyiség megszerzése	Bírósági bejegyzés	Bírósági bejegyzés	Bírósági bejegyzés	Bírósági bejegyzés és hivatalos közzététel	Cégbírósági bejegyzés
Törvényességi felügyelet	Ügyészség	Az alapító törvényben megjelölt hatóság	Ügyészség	Ügyészség és Állami Számvevőszék	Cégbíróság

	Egyesület	Köztestület	Alapítvány	Közalapítvány	Közhasznú társaság
A vagyon sorsa megszűnés után	Alapszabály rendelkezése, vezetőség döntése szerint, azok hiányában közérdekű célra	Alapító törvény szerint	Alapító okirat rendelkezése, bírósági döntés alapján hasonló célú alapítványba	Az alapító döntése szerint	A gazdasági társaságokról szóló törvény szerint
Megszüntetés	Feloszlás, egyesülés, felosztatás útján	Törvénnyel	Alapító okiratban meghatározott cél megvalósul, idő eltelik, feltétel bekövetkezik, illetve megszüntetés egyesítés útján	Közfeladat ellátása iránti igény megszűnt, vagy más módon hatékonyabban kielégíthető	A gazdasági társaságokról szóló törvény szerint

P2 – Megoldó kulcs a D2 mellékletéhez

Nem nonprofit szervezetek	Nonprofit szervezetek
politikai párt önkormányzat egyház betéti társaság (bt.) korlátolt felelősségű társaság (kft.) szövetkezet takarékszövetkezet államigazgatási szervezet	alapítvány szakmai kamara közalapítvány egyesület közhasznú társaság (kht.) köztestület

P3/a – Megoldó kulcs a D3 mellékletéhez

Azok minősülnek közhasznú szervezeteknek, amelyek tevékenységükkel nemcsak tagjaik, hanem a tágabb közösség érdekeit is szolgálják.

Kiemelten közhasznú szervezetek azok, amelyek törvény által meghatározott állami vagy területi önkormányzati feladatokat oldanak meg.

P3/b – Kiegészítő háttér-információ a D3 melléklethez

A törvény szerint e szűkebb körnek is kiemelt részébe tartoznak azok a tevékenységek, amelyekkel a nonprofit szervezetek törvény által meghatározott állami vagy területi önkormányzati feladatokat oldanak meg. Az általános közhasznú és a kiemelten közhasznú szervezetek egymástól való megkülönböztetése során két különböző hiba veszélye továbbra is fennáll. Az egyik gond, hogy a szűkebb értelemben vett közhasznúság elvének szigorú érvényre juttatásával minden olyan szervezet hátrányos helyzetbe kerülhet, amely nem közvetlenül szolgálja a tágabb közösség érdekeit. A közhasznúságnak ez a merev és direkt értelmezése kizárná minden kedvezményből az egyesületek, társaságok, klubok, kamarák döntő többségét. A másik gond viszont éppen a közhasznúság „felső” osztályának a meghatározása. Itt a veszély az, hogy ebbe a kategóriába, nagy részben az állam által létrehozott és az állami támogatástól továbbra is nagymértékben függő szervezetek kerülnek be.

P4 – Megoldó kulcs a D4 melléklet 2. pontjához

1996 óta törvény rendelkezik arról, hogy az állampolgárok személyi jövedelemadójuk 1 százalékát felajánlhatják valamelyik civil szervezetek számára. Kedvezményezettnek lehetnek társadalmi szervezetek (egyesületek, köztestületek), alapítványok, amelyek legalább egy éve igazoltan működnek. A civil szervezet számára az így kapott juttatás költségvetési támogatásnak minősül, amelynek felhasználását az adóhatóságnak joga van ellenőrizni.

P5 – Javasolt záró kérdések

Soroljátok fel a nonprofit szervezetek néhány jellemzőjét!
Milyen szervezetek tartoznak a nonprofitok szervezetek közé?
Mely szervezeteket nevezik közhasznúnak?
Honnan kaphatnak anyagi támogatást a civil szervezetek?
Milyen civil szervezeteket ismertek? Mit tudtok ezekről?